ט׳ כסלו

א. די קביעות פון ט׳ כסלו — יום ההילולא פון כ״ק אדמו״ר האמצעי — פאַלט אויס (ברוב השנים) אין פּרשת ויצא. שלכן י״ל[1], אַז אין אָט דער סדרה קען מען געפינען הוראות[2] און רמזים בנוגע ענין ההילולא של כ״ק אדמו״ר האמצעי.

אין דעם אָלטן רבי׳נס סדור[3] איז מבואר, אַז אין פסוק[4] „עד הגל הזה״ איז פאַראַן אַ רמז אויפן ענין פון ל״ג בעומר, דער יום ההילולא פון רשב״י. און עפ״י הידוע[5] אַז די הסתלקות פון מיטעלן רבי׳ן איז געווען בדומה צו הסתלקות הרשב״י, איז פאַרשטאַנדיק, אַז דער תוכן פון „עד הגל הזה״ (וואָס אין פ׳ ויצא) האָט אויך אַ שייכות צו דער הילולא פון ט׳ כסלו.

ב. אין אַ „גל״ געפינט מען צוויי היפך׳דיקע אייגנשאַפטן: פון אין זייט איז דער צוועק פונעם גל צו דינען ווי אַ הפסק צווישן אין זייט און דעם צווייטן, אָבער לאידך גיסא, וויבאַלד אַז דער גל ווערט אויפגעשטעלט פון אַנגעוואָרפענע שטיינער (וועלכע זיינען ניט באַהעפט צוזאַמען, אַזוי ווי אין אַ חומה), מיינט עס ניט קיין הפסק אמיתי. דערפאַר זעט מען ווי דער גל אַליין שליסט ניט אויס אַז לפעמים מעג מען אים יע איבערגיין — און ווי רש״י[6] איז מפרש, אַז בלויז „לרעה אי אתה עובר אבל אתה עובר לפרקמטיא״.

און דאָס איז די שייכות פון „גל״ צו הסתלקות הרשב״י:

דער אויפטו פון רשב״י לגבי אַנדערע תנאים[7], איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס דוקא ער[8] האָט געזומען רזין דאורייתא [מעשה מרכבה (אויף וואָס די משנה[9] זאָגט „אין דורשין במרכבה (אפילו) ביחיד אלא א״כ כו׳״), און נאָך העכער] און זיי געבראַכט לידי גילוי (משא״כ אַנדערע תנאים, וואָס האָבן זיך עוסק געווען אין די ענינים — האָבן זיי עס אָבער ניט מגלה געווען[10]). וע״ד ווי רשב״י האָט מחלק געווען אין זיינע תלמידים ברזין

1) ראה של״ה חלק תושב״כ ר״פ וישב: המועדים של כל השנה.. בכולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן כי הכל מיד ה׳ השכיל.

2) כידוע מאמר אדה״ז: „מען בעדאַרף לעבן מיט דער צייט״, שהכוונה בזה הוא — „מיט דער פּרשת השבוע״ און „ניט נאָר לערנען די פּרשת השבוע.. נאָר לעבן מיט איר״ (היום יום ע׳ קא. ובארוכה — בסה״ש תש״ב ע׳ 29 ואילך).

3) שער הל״ג בעומר (דש, ג ואילך).

4) פּרשתנו לא, גב.

5) מאמר הצ״צ (הובא בבית רבי ח״ב פ״ו — ע׳ 204). וראה גם הקדמה לתו״ח אשר „החל לדרוש דברים עתיקים ונפלאים״, „לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים כו׳״ — שזהו בדוגמת המסופר באד״ז ע״ד הסתלקות הרשב״י „מלין קדישין דלא גליאן עד השתא בעינא לגלאה״. (זח״ג רפו, ב); „לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים״ (שם רצו, ב).

6) ואפילו על תלמידי ר״ע (שהיו מקור התושבע״פ — ראה סנה׳ פו, א: סתם מתני׳ כו׳ וכולהו אליבא דר״ע) — ראה סד״ה וספרתם תרס״ו, ועד שלא הכירו את „כחו״ (ראה ירושלמי סנה׳ פ״א ה״ב), כי הי׳ מובדל מהם.

7) ראה סדור שם (דש, סע״ב).

8) רפ״ב דחגיגה.

9) זח״ג קה, ב. וראה גם פסחים קיט, רע״א. חגיגה יג, א.

דאורייתא: יכתוב.. ילעי (אות).. ירח־שון בלביהו[10].

און אַט די מעלת הרשב"י האָט זיך אויסגעדריקט ביחוד און אויפן העכסטן אופן אין דעם טאָג פון זיין הסתלקות, וואָס דאַן איז ניט בלויז ער אַליין צוגעקומען צו די העכסטע השגות אין רזין דאורייתא[11], נאָר ער האָט אויך צו זיינע תלמידים מגלה געווען „מלין קדישין דלא גליאן עד השתא"[12].

און הגם אַז ער האָט דעמאָלט מגלה געווען בלויז צו זיינע תלמידים; און נאָך מערער: אפילו וואָס שייך זיינע תלמידים, איז — „נפקו כולהו" און עס זיינען דערביי איבערגעבליבן בלויז געציילטע, און אויך צווישן די איבערגעבליבענע איז געווען חילוקים כנ"ל —

ווערט דאָך אַבער דערציילט דאָרט אין זהר, אַז רשב"י האָט דאַן אָנגעזאָגט אַז מען זאָל פאַרשרייבן די „מילין קדישין"; און דורך דעם וואָס מען האָט זיי דאַן פאַרשריבן זיינען זיי דערנאָך נתגלה געווארן צו אַלע איידן, און אין אַן אופן פון „יתפרנסון"[13], וואָס דאָס מיינט — פאַרשטיין און באַגרייפן אין אַ פנימיות.

ג. שטעלט זיך דאָך אַבער די שאלה: דעם חלק פון פנימיות התורה האָט דאָך תורה אָנגעוויזן „רזין דאורייתא" — וואָס דאָס מיינט אַז עפ"י תורה דאַרף אָט דער חלק פון תורה זיין אין אַן אופן פון „רז" (סוד ה'תעלם), ביז אַז אפילו אין זהר גופא[14] שטייט „צריך לכסאה רזין דאורייתא" — איז ווי האָט אים דער רשב"י מגלה געווען?

אויף דעם איז דער ענטפער — „עד הגל הזה":

אָט די מחיצה וואָס טיילט פאַנאַנדער צווישן גליא דתורה און פנימיות התורה (אַז פנימיות התורה דאַרף פאַרבלייבן בהעלם און ניט קומען לידי גילוי), איז זי אין אַן אופן פון „גל", וואָס גיט אַן אַרט אויף אַריבערגיין די מחיצה (ווי־באַלד ער איז ניט אויפגעשטעלט ווי אַ חומה). און דערמיט טראָגט דער „גל" גופא אין זיך דעם אָנווייז אַז מען זאָל אים מעגן און דאַרפן איבערגיין — אויב נאָר דער ביטול המחיצה איז ניט לרעה, ח"ו, נאָר לטובה.

און כשם ווי דער ענין איז לעתיד לבא: אַז דעמאָלט, בעת דעם קיום היעוד[15] פון „ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" און עס וועט מער ניט זיין קיין שום נתינת מקום „לרעה" ח"ו, וועט צוזאָמען דערמיט לגמרי בטל ווערן די מחיצה צווישן פנימיות התורה און גליא דתורה, און אויך פנימיות התורה וועט קומען בגילוי[16],

איז בדוגמא להּ אויך געווען ביים רשב"י[17] — וואָרום שרשו איז דאָך מבחי' משיח[18] — האָט ער דערפאַר ממשיך געווען פנימיות התורה בגילוי,

10) אדר"ז שם רפו, ב.
11) סדור שם. והחרים תרל"א ס"ע נד ואילך.
12) אדר"ז שם. וראה גם רצא, א.
13) תקו"ז (ת"ו בסרפו). וראה כס"מ שם (נעתק בלקו"ש ח"ג ע' 873).
14) רע"מ פנחס רכו, א.
15) צפני' ג, ט.
16) וז"ל הרמב"ם סוף (וחותם) ספרו יד החזקה: (שבימות המשיח) יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם.. שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.
וראה לקו"ש ח"ל ע' 171 ואילך.
17) ובדוגמת העניין דמחצתי ואני ארפא — שאף שקאי על לע"ל (קה"ר פ"א, ד) — בכ"ז מבואר זה גם בנוגע לרשב"י (חי"ב אדם לברך תרל"ח פכ"ה).
18) סדור שם שז, כ.

און פֿאַרבונדן איר מיט גליא דתורה באופן כזה, אַז ס'איז ניטאָ קיין חשש פֿאַר היפך הטוב ח"ו; ואדרבה, דער גילוי פּנימיות התורה וואָס ער האָט אויפגע־טאָן, וועט ברענגען[19] די טובה הכי גדולה — די גאולה העתידה דורך משיח צדקינו.

ד. און דאָס איז אויך די שייכות פון „עד הגל הזה" צום יום ההסתלקות פון מיטעלן רבי'ן:

בשעת ס'איז געקומען די צייט אַז פּני־מיות התורה זאָל נתגלה ווערן אין הבנה והשגה — תורת חסידות חב"ד, איז דאָס אַראָפּגעקומען לויט די חילוקי האופנים פון אַ המשכה מסודרת: דער אַלטער רבי (דער מייסד פון חסידות חב"ד) האָט אַרויסגעבראַכט די ענינים פון חסידות אין אַן אופן פון נקודה, נקודה; און דער מיטעלער רבי האָט זיי מבאר געווען אין אַן אופן פון התפשטות והתרחבות.

וכידוע[20] אַז דער הפרש צווישן דעם אַלטן רבי'ן און דעם מיטעלן רבי'ן לויט ענינים בסדר הספירות [כאָטש די רביים זייענען דער ענין פון „מאור" וואו ס'איז ניט שייך דער ענין פון „השתלשלות" וואָס איז דאָ אין אור והאדרה וכו', פון־דעסטוועגן, איז ביי זיי אויך פֿאַראַן ווי זיי שטייגן אין סדר השתלשלות הספי־רות], אַז דער אַלטער רבי איז ספירת החכמה וואָס ענינה איז נקודה, און דער מיטעלער רבי איז ספירת הבינה[21] וואָס איר ענין איז — התפשטות והתרחבות.

שטעלט זיך לכאורה די זעלבע שאלה: ווי‌באַלד דער אַלטער רבי האָט ניט מגלה ומבאר געווען די ענינים, הייסט עס דאָך אַז אפילו מצד חסידות חב"ד דאַרפן זיי בלייבן בהעלם, היינט פֿאַרוואָס האָט זיי דער מיטעלער רבי יע מגלה ומבאר געווען?

איז אויף דעם דער זעלבער ענטפער — „עד הגל הזה": דאָס וואָס דער אַלטער רבי האָט זיך געהיט פון מגלה ומבאר זיין איז געווען צוליב דער סיבה וואָס בזמנו איז נאָך געווען אַ חשש להיפך[22]. בשעת אָבער אַז דאָס איז אַראָפּ, האָט דער מיטעלער רבי אַראָפּ־גענומען די מחיצה און מגלה געווען חסי־דות בהתפשטות והתרחבות. און איצט, ווען מען איז שוין אַריבערגעגאַנגען אָט דעם „גל" לטובה, איז שוין דאָ די הכנה צו „גל עיני ואביטה נפלאות מתור־תיך"[23], צו די טעמי תורה שיתגלו לעתיד[24], בביאת משיח צדקינו בקרוב ממש.

(משיחת ש"פ ויצא תשכ"ט)

---

19) ראה לקו"ש שם בריש העמוד וב־הנסמן שם.

20) סה"ש תש"ה ע' 60.

21) שלכן דוקא הוא דיבר בענין השינה בסוכה מצד המקיפים דבינה, כמבואר בארו־כה בשיחת ש"פ בראשית תש"ל (ראה לקו"ש חכ"ט ע' 212 הערה 13).

22) וע"ד שבזמן נשיאותו של כ"ק אדה"ז עצמו, קודם פ"ב הוצרך להיות שלא בגילוי כ"כ כלאחרי פ"ב.

23) תהלים קיט, יח. וראה המשך חייב תרל"ח שם שגם פסוק זה „יתבאר על ל"ג בעומר".

24) רש"י שה"ש א, ב.